

Sămănătorul

Revistă Literară Săptăminală

Supt îngrijirea d-lor :

D. ANGHEL, ST. O. IOSIF, M. SADOVEANU, C. SANDU-ALDEA, ION SCURTU

PENTRU PARTEA LITERARĂ.

G. M. MURGOCI

PENTRU PARTEA ȘTIINȚIFICĂ.

Sumarul :

- ZAMFIR C. ARBURE. — Studenții și poporul (II)
ION MINULESCU. — Celei care trece (romanță modernă).
A. — Catren.
ALX. GH. DOINARU. — In Așteptare (sclhiță).
ST. O. IOSIF. — Gînduri (după Gottfried Keller).
I. SCURTU. — «Nu putem aproba». (răspuns «Luceafărului».)
D. ANGHEL. — Omul din luna (poezie).
C. FLOREA. — Sonet.
I. M. MARINESCU. — Turnul foamei (legendă boemă).
Sc. și Ps. — Cronică.

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :

B-dul ACADEMIEI No. 3. — Str. EDGAR QUINET No. 4.

BUCUREȘTI.

EXEMPLARUL :

În țară . . . 20 bani

În străinătate 25 ,

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară 10 lei

În străinătate . 12 ,

„MINERVA“

Institut de arte grafice și editură, Bd. Academiei, 3
Strada Edgar-Quinet, 4, București.

A apărut:

Cum iubește o fată

NUVELE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DE

VASILE POP

Prețul: Lei 1.50.

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ LITERARĂ SĂPTĂMINALĂ

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA :

B-dul Academiei, 3,
Strada Edgar Quinet, No. 4.
BUCUREȘTI

ABONAMENTUL ANUAL

În țară 10 lei
În străinătate 12 »

STUDENȚII ȘI POPORUL

II.

Ideia despre rolul social al universităților a găsit teren rodnic în Anglia, America și Danemarca. Mișcarea aceasta firește s'a manifestat înainte de toate în sfera activității mai conforme cu menirea universităților — adică în sfera instrucțiunii publice; și pretutindenî a luat un caracter *local*, după cum sînt condițiunile sociale locale.

În Danemarca, unde există o țărănime avută și cu o influență politică mare, tendințele *clasei culte* sînt îndreptate spre țelul bine definit de a se împărtași cu clasa țărănească toate bunurile științei, de a crea cît mai multe școli *superioare rurale*, care poartă numirea de *universități țărănești*. O mișcare analoagă există și în Anglita (*University Extension Society*), unde însă este circumscrisă prin orașe.

Dar în afară de această mișcare pur culturală, în marile orașe ale Angliei și Americii mai există în zilele noastre o mișcare și mai complexă și mai adîncă, în care mai cu seamă se reflectă ideia unirii maselor poporului cu tinerimea universitară; această mișcare este cunoscută supt numirea de *University Settlements*, adică stabilirea, așezarea cu locuință a studenților prin cartierele muncitorilor, în mijlocul proletariatului orășenesc, cu scopul apropierii intime între studențime și lucrători în numele unor tendințe sociale perfect întemeiate.

În articolele mele de față am de gînd a mă opri numai și numai asupra acestei mișcări studențești în Londra, unde studenții universității din Oxford și-au desfășurat activitatea lor socială. Nici cadrul revistei, nici timpul nu'mi permite a face mai mult, deoarece-ce, în general, ca om sărac, eu scriu în alte limbi străine, pentru alte țări, unde munca mea intelectuală, prețindu-se, îmi dă mijloace pentru existență. Scrierile care 'mi dau material pentru aceste articole sînt următoarele: *The Universities and The Social Problem* de I. M. Knapp și rapoartele coloniilor studențești ale universității din Oxford

(*Oxford House*, Report etc.) Aci, în aceste două isvoare, cules-am eu toate informațiile care le va afla cetitorul meu în articolele de față.

Imprejurările sociale speciale au despărțit de secole orașul Londra în două părți absolut deosebite: în orașul avuților și orașul săracilor. În acest oraș, cel mai uriaș din lume, există două poluri, care atrag la sine diferitele straturi sociale ale populațiunii: oamenii avuți locuiesc în partea de la apus a orașului (Westend), lucrătorii se înghesuiesc spre nord, sud și mai cu seamă spre răsăritul (Estand) marelui oraș. Ast-fel, dar, în același oraș, alături, unul lângă altul, locuiesc propriu zis două popoare, comunicatia între care mulțămită împrejurărilor topografice este într-o măsură anevoioasă. Mare parte din timpul liber, de care se bucură filantropii vestenda (aici apusul), s'ar risipi în călătorii de la un capăt al orașului la cel-l-alt capăt.

Tocmai această împrejurare a făcut că la universitatea din Oxford s'a născut ideea de a ușura rezolvarea problemei sociale pururea moderne (*ever present*) cu ajutorul unor colonii (*Settlements*), în care studenți și studente ar căpăta posibilitatea de a fi mereu în contact cu poporul, locuitor al Eastend'ului (răsăritului) marelui oraș. Aceste colonii studențești trebuiau să înfrumusețeze (*brighten*) viața monotonă și mizerabilă a nefericiților confrăți (*fellow creatures*).

În așa mod s'a înființat întâia casă studențească (*Oxford House*), care în zilele noastre este stabilită într-o proprie clădire a studenților în cartierul cel mai mizerabil al Londrei (*Bethnal Green*). În această casă locuiesc acum 20 studenți coloniști (*residents*) și tot atâți colaboratori, cari apar în anumite zile, seara, pentru a da o mână de ajutor. Coloniștii studenți, în general, iaă angajamentul de a lucra un an de zile în calitate de delegați ai studențimei universitare. În zilele noastre, în capul coloniei din *Oxford House* se află leaderul colegiului din Oxford d. A. F. Winingthon.

După acest tipic, există în Londra și alte colonii studențești, formate de studenții universității din Kembridj și alte școli superioare. Există și colonii de studente, ca de pildă aceia a studentelor colegiului din Celtenham și colonia *St. Margarets House*, formată din studentele universității din Oxford.

Ast-fel s'a realizat mîntuitoria ideie a unei nouă cruciade, adică a unei mișcări a oamenilor din straturile sociale suprapuse spre straturile de desupt.

CELEI CARE TRECE

— ROMANȚĂ MODERNĂ —

Tu pari o statuă turnată nu 'n bronz etern,
 Gi 'ntr'un metal.
 Ce pînă astăzi n'are încă
 Nici preț
 Nici nume
 Nici culoare —
 Metal bizar, din care-artistul
 Creă 'n suprema inspirație
 Icoana ultimei religii
 Și-a ultimului ideal!...

Tu pari o statuă furată de-amanul tău dintr'un muzău
 În care 'n vremile de alt'dată
 Veneau bătrîni să ți se 'nchine
 Ca Pajii ce mureau supt ochii răutăcioaselor regine
 Ori ca Martirii 'n adorarea trimisului de Dumnezeu!...

Și așa acum treci îngîndurată de-alungul străzilor pustii —
 De-alungul străzilor pătate de 'nsîngerări crepusculare:
 Tu pari o Venus de la Milla
 Ce 'și cată brațele,
 Pe care,
 Ceî morți le-au luat cu ei în groapă
 Să nu le lase celor vii!...

ION MINULESCU.

CATREN

Precum nu se mai închide
 Trandafirul înflorit,
 Tot astfel rămîne rana
 Inimei care-a iubit.

A.

ÎN AȘTEPTARE

O telegramă de două cuvinte — «Reușit, Emil» —, a aruncat în nori toată monotonia vieții liniștite din casa învățătorului Ion Chirnoagă, casierul băncii populare *Economia*, din comuna Mărunței.

O bucurie strașnică năvăli în inimile părinților și surorilor lui Emil, dornici de multă vreme de o veste bună ca asta. Domnul Chirnoagă naî cu samă, cu fața înseninată și cu scînteieri vesele în ochi, nici n'a putut să mai stee locului, liniștit ca mai înainte. Așa, numai după o jumătate de ceas, primarul, popa și învățătorul din postul al doilea, fruntașii Mărunțelilor, au știut repede că băiatul lui Chirnoagă, «fără nici o stăruință, nici cît negrul supt unghie», a căpătat o bursă de trei sute lei, ca să învețe ingineria de mine la Freiberg.

Reușit!... spunea domnul Chirnoagă: «ce crezi dumneta, că-î lucru de șagă? Numai învățătura lui cea multă i-a deschis calea asta bună!...»

Și învățătorul, fără ca să fi fost măcar odată la București, descria tuturora o odăiță săracă, într'o mahala depărtată de centrul orașului, o mescioară plină de cărți și lingă dînsa un scaun pe care ședea fecioru-său, cu tîmplele cuprinse între palme, cetînd pînă hăt-tîrziu noaptea, în lumina slabă a unei lămpi cu hogeacul neșters.

De opt ani în fiecare lună, îi trimetea cîte-o jumătate din leafa lui, numai să nu sufere și să poată învăța liniștit, — și nu-î pare rău de loc domnului Chirnoagă de cheltuiala asta, pentru că, «la urma urmei, mare e Dumnezeu! ne-o ajuta și Emil pe noi, mai în colo». Iar de cînd l-a văzut bursier al statului, învățătorul a început să se simtă altfel de om, mai mîndru, mai fericit și chiar mai înțelept, care are parcă de pe acum un «inginer de mine, șef peste vre-o oare-care regiune minieră.» Un copil înalt și palid, totdeauna gînditor, ascunzîndu-și ochii supt strașina pălăriei, vorbind repede și hotărît, în suflul căruia Dumnezeu a sădit numai milă și dragoste pentru părinții și surorile lui.

«Bine, mititelu! că nu s'a trudit de geaba!» spunea coana-Maria, nevasta învățătorului, o femeie mărunțică și slabă ca o iască; cuprinsă de un chef de vorbă, ea numai că n'a început să cînte de bucurie de cînd a văzut telegrama.

În spre sară, cînd s'a întors domnul Chirnoagă din sat, plin de zîmbete și de felicitări, cum ședea amîndoi, el și coana-Maria, lingă o masă, supt umbra nucului uriaș din ogradă, au și început să facă o mulțime de planuri, care de care mai bune și mai pline de nădejde. Spunea coana-Maria:

«Numai de i-ar ajuta Dumnezeu să sfirșească cu bine!

— Hei! Mario!... Tu nici nu-ți închipui câtă nădejde am în băetul nostru!... Apoi nu 'nțelegi tu? Aă fost o sută-două-zeci de candidați și numai *trei locuri*! Crezi că-i glumă?

— Ce glumă, frate? Cine-ți spune că-i glumă?

— Mai întiiu, ascultă! — Și domnul Chirnoagă duse arătătorul de la mîna dreaptă la frunte. — «Avem patru fete care cresc ca din apă; mîne-poimîne îs bune de măritat, — ei! ia spune-mi dumneta, *coana-Marie*, cu ce le măriți? Bani-nu, zestre din casă-nu, pămînt-nici atîta; dar așa, cînd știe toată lumea că aă un băet care stă bine, și-i bogat, se schimbă treaba numai decît. E-hei! știu eu! Chiar dacă nu le-om da cine știe ce mare lucru, dar vorba este asta: aă ele un sprijin ori ba? *Natural* că aă! Și cine nu umblă după sprijin? Căi nu-i trebuie protecție? Parcă eu nu știu!...

— *Sigur c'asa-i!*» spuse coana-Maria, ridicîndu-și umerii, clătînd din cap și încrucișîndu-și mîinile subsuori.

Și bieții oameni, cu sufletele luminate parcă de nădejdea unui viitor strălucitor nu tocmai îndepărtat, în vălmășagul unei bucurii imense, începeau să vadă în Emil un om al lui Dumnezeu, trimis la casa lor să-i scape de sărăcie și să le mărite fetele, «pietre de moară», cum s'o putea mai bine. Unde mai pui că blestemata de leafă, de opt ani înjumătătită, se reîntregește de acum înnainte, și vor avea și ei belșug în casă; iar fetele, destul de ropsite pînă acum din pricina lui Emil, vor putea fi înbrăcate mai binișor,—așa cum se cuvine unor fete care aă un frate bursier cu trei sute de lei pe lună, acel așteptat viitor șef al vre-unei regiuni miniere.

O altă viață suride bătrînilor: mai bună, mai liniștită, mai puțină trudă și mai mari venituri, mai mult respect din partea oamenilor; în sfirșit o viață pe care n'aă trăit-o ei niciodată.

«Du-te în casă, Mario, și mai deretecați pe acolo, c'are să vie părintele cu coana-preoteasa, spuse domnul Chirnoagă într'un răstimp.

— Da? Ți-aă spus că vin?

— Natural!... Vin să te feliciteze.

Î... ra! și n'avem nici dulceață nici cafea.

— De asta porți grijă? Nu face nimic; las c'aduc eu niște vin.

Coana-Maria intră în casă. Invățătorul își fuma țigarea liniștit, în pacea cea mai senină a sufletului mulțămit, privind asfințitul de soare în marginea cerului aprins de zarea codrului de brad.

Incet-încet satul rămase într'o umbră ușoară. Din văzduh, o liniște din ce în ce mai sfielnică se lăsa deasupra pămîntului și-l învăluia în căldura ei de pace. Deodată cînd începea vremea să intre în ho-

tarul nopții, liniștea fu oprită din drumul ei. Cintece și chiuituri porniră dinspre porțile satului: veneau secerătorii.

Și, într'un târziu, cînd toată lumea era strînsă pe la fiecare bordei, și luminile licăreau la fiecare geam, coana-Maria, cu mîinile în șolduri, eși în ceardac:

«Da oare de ce nu mai vine părintele?»

— Știu eu? Trebuie să vie!... Dacă mi-a spus să-l aștept!...» răspunse învățătorul de supt nuc, unde visa în liniștea vremii care se scobora în spre adîncul nopții.

Și nu trecură decît cîteva clipe, și Ilenuța, copila cea mai mică care pîndea la poartă, veni într'un suflet s'aducă vestea:

«Tată, vine părintele și coana preoteasă.

— Las' să vie sănătoși, dragu' tatei», răspunse domnul Chirnoagă, sculîndu-se de pe scaunul de supt nuc. Apoi începu să strige:

«Mario!... Mario!...

— Aud! răspunse tare coana-Maria din casă.

— Eși afară, că vine părintele.»

Dinnaintea cerdacului se întîlniră musafirii cu domnul Chirnoagă, nevastă-sa și cele patru fete.

«Felicitățile melé, coană-Maria, grăi părintele (un om scurt, gras sprîncenat și cu barba căruntă și deasă); să dea Dumnezeu s'ajungă om maare!... Să ne facă satul de cînstel!...»

— Mulțămesc, sărut mîna, părinte, răspunse coana-Maria zîbind; foarte mulțămesc!...

— Și-ale mele, coană-Marie, urmă coana-preoteasa (o femee puțin mai slabă decît părintele, dar mai înaltă și mai puhavă la față); soacră mare și să ai parte de-o noră bună!...

— Ce crezi dumneata, începu domnul Chirnoagă, că-î lucru de șagă? N'a avut nici o stăruință, nici cit negru supt unghie!... O sută douăzeci de candidați și numai trei locuri!...

— Ce să mai vorbim de geaba! grăi părintele; dumneata ai un mîrgăritar, nu un băet.

— Cit s'o fi trudit mititelul!, spuse coana-Maria.

— Pofțiți! Pofțiți în casă!» Și domnul Chirnoagă se repezi să deschidă porțile cerdacului.

— Să stăm mai bine supt nuc, vorbi părintele, e așa de frumos și de cald afară!

— Cum vreți dumneavoastră».

Imprejurul sticlei de vin înconjurată de pahare se așezară cu toții, vesel și cu zîmbet pe buze. Nu știu, zău, de cîte ori o fi sughițat Emil, dar în sara aceia n'a fost vorba decît despre învingătorul celor

o sută-două-zeci de candidați. Cea mai amănunțită biografie i s'a făcut din vîrsta cea mai fragedă. Îi plăcea mai cu seamă coanei-Maria să povestească cum băatul ei își păstra cărțile cu multă sfințenie, încă de pe cînd era în clasele primare, «nu ca alți draci de seama lui», și cum ședea de-o parte, mai întotdeauna, de zgomot și de jocuri. Apoi, vara, cînd venea acasă «de la școală de la București», cît era de cuminte și «așezat ca un om mare».

«Nici nu vă închipuiți dumneavoastră cît îmi era de drag! Unde mergeam cu dinsul, numai laude primeam: — brava! coană-Marie, cuminte băt ai... Să-ți trăiască! — Și inima mea (făcînd un semn în care ar fi putut să așeze o pîne de două chilograme), iacă așa se făcea de mare».

Coana-preteasa asculta liniștită laudele care i-se aduceau lui Emil, în nemărginita lor dragoste de părinți, cînd de coana-Maria, cînd de domnul Chirnoagă. Fetele, cu licăriri vesele în ochi, își primblau privirile pe fețele părinților și musafirilor. Părintele închina destul de des păharele în cinstea sărbătoritului. Era acolo numai voe bună și inimă plină, numai risuri ușoare și pornite din inimă împăciuite.

Ilenuța s'a dus la crîsmă de trei ori ca să aducă sticla plină cu vin, și acum se ducea a patra oară.

«Nu vă mai supărați, domnule Chirnoagă, spuse coana-preteasa, — nu, zău, că plecăm acasă.... Dacă vă veți potrivi părintelui meu, apoi...»

— Preteasă-hăi! tu să tacî din gură; nu poți porunci în casa oamenilor.

— Iaca așa, părinte, așa-mi place, grăi învățătorul. — N'ai idee, coană preteasă, cît îmi place mie de mult omul sincer!..

— Da, dar știî dumneata, supărarea care...

— Vai de mine! întrerupse coana-Maria, — nici o supărare...

— Tot osteneală de asta s'avem cît om trăi, — grăi domnul Chirnoagă mai tare.

Iar după ce goleră și a patra sticlă de vin, învățătorul, cu nevasta și cu fetele, își petrecură musafirii pînă la poartă, urîndu-le «noapte bună și visuri plăcute», și uitîndu-se în urma lor pînă ce aū eșit din uliță și aū cotit pe drumul larg ce rupea satul în două.

În desăvîrșitul senin al cerului stelele picurau mărgăritare. Și erau multe stele în sara aceea, că nu eșise încă luna să întunece viața celor mai îndepărtate. O tăcere adîncă, în cuprinsul întreg al nopții, stăpînea satul adormit. Din cînd în cînd, de pe muchea dealului de la stîna, se auzea cîte un lătrat de cîne spărgînd tăcerea imensă, și curgînd în valuri care se perdeau în adîncimea nopții.

Coana-Maria se așeză pe un scaun în cerdac; fetele trecură s'apîrindă

lămpile în odăi; iar domnul Chirnoagă se primbla în lungimea ogrăzii, cu minile în buzunarele pantalonilor și deschiat la giletă. Și, într-o vreme, cam amețită de cele câteva păhăruțe de vin, și simțind și bucuria aceasta nespus de mare, după o viață destul de monotona și plină de multe visuri sfărmate din vremea ei de fată, coana-Maria începu să cînte:

«Firicel de iarbă neagră,
Soarta rea de el mă leagă;
Firicel de iarbă dulce
Soarta rea.....»

— Ha-ha-ha! Ha-ha-ha! prinse a rîde domnul Chirnoagă, din mijlocul ogrăzii, pocnindu-și palmele odată tare. — Da' ce-ai pățit Mario? Ha-ha-ha!.. Să știi c'are să ploae mine! Tiii! de mult nu te-am mai auzit cîntînd». Și porni din mijlocul ogrăzii către cerdac.

«Ce-ai pățit, Mario?.. Ha-ha-ha!... Mare lucru să nu se schimbe vremea!...»

Nu știu ce simți coana-Maria, dar își schimbă cîntecul în lacrimă. Domnul Chirnoagă se uită lung în ochii ei.

«Eeee! da' ce ai, frate? De ce plîngi?... N'auzi?... Nu-ți pare bine c'a răușit băetul?»

— Ba da, îngină coana-Maria. University Library Cluj

— Atunci de ce plîngi?

— Plîng și eu de bucurie...

— Na-ți-o bună! Tu în loc să rizi, plîngi. Apoi treabă e asta?... Să fi știut c'ai că plîngi, nici nu-ți mai aduceam telegrama... Hai în casă...»

Fetele eșiră în cerdac și înconjurară pe coana-Maria.

«Ce ai, mamă? întrebare toate aproape într'un glas.

— N'am nimic, dragele mamei, — ce să am?

— Atunci de ce plîngi? întrebă cea mai mare.

— Nu plîng, — nu vedeți că nu plîng?

— Da aeste ce-s? — Și fata șterse cu batista lacrimile de pe obraji îmbujorați.

— Aeste?... Las' că-ți vedea voi ce sînt aeste, cînd veți ajunge în vîrsta mea.

În ochii domnului Chirnoagă se iviră două lacrimi, venite parcă din inimă. Din zarea dealului, luna își trimitea zimbetul ei luminos care cuprinse dintr'odată satul. Ceasornicul unui gospodar vesti, filfiind din aripă, miezul nopții:

«Cu-cu-ri-guuu!»

GÎNDURI

(după GOTTFRIED KELLER)

O mare inima-mi de-ar fi,
 Dușmanul ei o navă —
 Cum ar izbi-o crunt de stînci
 Mînia ei grozavă !

Și ca s-o 'nghit 'apoî la fund,
 Adîncu-î s'ar desface,
 Spre-a se 'nchea de-asupra iar
 Măreața mării pace.

Dar nu-î de cît un vălurel
 Din miî de vălurele,
 Ci spuma-î roade ne'ncetat
 Din putredele schele.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Noi, valurile, ne gonim
 Mereu, — și sîntem una :
 Pe-acelaș dușman îl gonim
 Și-l urmărim într'una.

Iar cînd tot ce-am purtat din greu,
 S'afundă făr' de veste,
 Hei, cum mai tresăltăm atunci
 Lovindu-ne în creste !

Răsun-atunci din țarm în țarm
 Și hohot'oceanul :
 «S'a dus cu nava lui cu tot,
 S'a dus la fund Vicleanul!»

trad. de Sr. O. IOSIF.

„NU PUTEM APROBA“.

— UNIC RĂSPUNS «LUCEAFĂRULUI» —

Nu știam că există, nici credeam că ar putea să existe vre-odată un «Monitor Oficial» al mișcării noastre literare, ai căruia redactori simandicoși să-și îndeplinească rolul de-a decreta ceia ce se aprobă și ceia ce nu se aprobă în polemicile literare.

Tinerilor confrăți de la «Luceafărul» sibiian, bunul simț al cărora pare să răsară pentru unii dimineța și pentru alții seara, — le-a fost hărăzit rolul acesta fenomenal de-a crea un «Monitor Oficial» al literelor române. Într'adevăr, nu-mi pot lămuri într'alt chip atitudinea față de noi a revistei sibiene, manifestată, mai pronunțat de cât ori-când, deși tot anonim, în numărul său cel mai nou, unde își permite să «nu aprobe» declarația împotriva articolului calomnios al lui V. Cioflec, precum nici notița din «Cronică».

Faptul n'are nici o însemnătate, în sine, și nu la noi se vor găsi naivi sau nervoși cari să ia în serios comunicatele de-a călare ale «Luceafărului» cu privire la polemicile noastre literare.

Dacă, totuși, răspundem — odată, acum și pentru totdeauna — «decretului» oficial al domnilor dela «Luceafărul», o facem numai pentru stima și dragostea ce păstrăm cetitorilor ardeleni, deprinși a ne cunoaște încă de pe când nu răsarise «Luceafărul» vremilor literare ciudate.

Și iați ce avem de spus, verde românește:

După tragica răzvrătire țărănească, înfiorătoare pentru toți Rominii deopotrivă, pe când din toate părțile răsuna glasurile curate care cereau dreptatea pentru robii ogoarelor strămoșești și împăcarea, prin această dreptate, a fraților din ori-ce pătură socială, — ieși la iveală, pe neașteptate, poezia «1907» a d-lui Al. Vlahuță. Nu valoarea ei literară, ci fondul ei politic au făcut-o în douăzeci și patru de ore un eveniment de senzație. Toată lumea de bun simț a rămas dureros impresionată citind, chiar de supt pana d-lui Vlahuță, un rechizitor extrem de violent, cu totul nedrept și cu totul anti-dinastic, împotriva gloriosului Crai românesc, împotriva Aceluia care prin virtuțile sale și prin vitejia sa a strâns pe Rominii regatului liber împrejurul simbolului, sfânt pentru toate vremile, al «Coroanei de oțel».

Era, desigur, o datorie a noastră să ne spunem cuvântul față de acest eveniment și, fără nici o considerație la anume sentimente sau interese, dar cu toată considerația pentru personalitatea literară a d-lui Al. Vlahuță, ni l'am spus. Nimenea nu ne-a judecat pentru opinia noastră sinceră, afară de... «Viața literară și artistică», editată de Societatea anonimă a ziarului «Adevărul», a organului dovedit a se fi vîndut Alianței israelite și a fi conspirat împotriva intereselor noastre naționale. V. Cioflec, iscălitorul articolului, înțelegea prea bine că nu puteam fi combătuți cu argumente și ast-fel a pornit asupra întregii noastre redacții cu cele mai neuzitate injurii și calomnii, precum-că noi am fi vroind să distrugem pe d-l Vlahuță și am linguși pe Regele Carol pentru

interese personale meschine, l-am linguși bunăoară ca «Viața românească» din Iași care, în n-rul din urmă, după ce a publicat poezia d-lui Vlahuță, face temenele turcești la picioarele Măriei Sale.

Noi însă exprimasem o părere critică, fără nici o ură și fără nici o lingușire. De aceia toată lumea nepărtinitoare a rămas dumerită, iar pentru răspunsul scurt — singur posibil, la *mișelia* d-lui Cioflec — nimeni nu ne-a judecat: era limpede că nu se putea răspunde altminteri unui om care terfelește menirea criticului literar trecînd în rîndul calomniatorilor de meserie.

Singur «Luceafărul», cel mai departe de luptele literare de aici, a găsit de cuviință să «nu poată aproba», ba chiar să osîndească — pieziș — atitudinea noastră, pe cuvînt că d. Cioflec ar fi fost colaboratorul nostru și ar fi actualul colaborator al revistei sibiene.

Pri urmare:

Despre poezia «1907» a d-lui Vlahuță, confrății de la «Luceafărul» n-au avut de scris nici un cuvînt legănat, fie în ori-ce sens îngăduit și documentat, — deși tocmai «Luceafărul» tipărea anul trecut—in «1906»! — cunoscutul număr jubilar, cu apologia Domniei Regelui Carol; deși astăzi încă mai vestește în fie-care număr al său vînzarea acelei apologii; deși redactorii săi așa de muți astăzi făgăduiau anul trecut, printre prietenii, un poem de slăvire al Regelui Carol; deși, în sfîrșit, aceiași redactori urcau cu smerenie, în același an, scările care duc la Tronul Celuia despre care d-l Vlahuță scrisese versurile pentru care «nu putea fi aprobat», în prima linie, chiar de cei de la «Luceafărul»:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Nu ți-ai iubit poporul, Maestate,
Său nu l'ai înțeles — și e tot-una.
De sus și pînă jos s'a 'ntins minciuna,
Ea leagă și dezleagă 'n țară toate.*

*Iar ca să-ți dea o spumă de mărire,
Ca pe-un copil te poartă și-ți arată
Sclipiri și flori...*

Afla-vei tu vr'odată

Cumplita vremilor destăinuire?...

*Și ce speranțe se puneau în tine,
Ce vesel ți-a eșit poporu 'n cale,
Cu piine și cu sare! Osanale!
Mintuitorul lui credea că-î vine.*

Ce vesel ți-a eșit poporu 'n cale! —

*Și ce credință trist' o să-î rămînă:
Că n'ai putut spre el întinde-o mînă,
Din greaua platoș'a trufii tale!*

S-ar fi bucurat de sigur toți cetitorii de literatură românească din Ardeal, toți cinstiții Romini cari au slăvit anul trecut Domnia și personalitatea Regelui Carol, unii poate chiar pe urma numărului special al «Luceafărului», — s-ar fi bucurat toți acești oameni cu o singură față și cu un singur suflet dacă li s-ar fi spus adevărul despre fondul politic fals al poeziei d-lui Vlahuță, dacă li s-ar fi adus aminte că Regelui i se datorește istoricul Manifest al reformelor agrare.

Ci noi, totuși, ne-am zis: confracții dela «Luceafărul» sînt oameni chibzuiți, stau de-o parte și nu se amestecă în «treburile literare» de aici. Vor fi avînd dreptate, ne-am mai zis. Și n-am desaprobat nimic. *

Dar au tăcut confracții dela «Luceafărul» și cînd V. Cioflec și-a scris articolul său detestabil prin fiecare cuvînt cuprins acolo. Ci noi, iarăși, ne-am zis: sînt prudenți oamenii, nu se amestecă, tac molcom, deși actualul lor colaborator calomniază—nu combate, literaricește—chiar și pe doi dintre redactorii noștri cari sînt deasemenea colaboratori actuali ai «Luceafărului», precum și pe alții cari au fost și au rămas sprijinatorii acestei reviste din vremile ei cele mai grele și cele mai necunoscute publicului cetitor de azi. Vor fi avînd dreptate și aici, ne-am zis. Și iarăși n-am desaprobat.

Iată însă că tocmai «Luceafărul» ne desaproabă pe noi, cari am făcut critică literară îngăduită și care ne-am apărat—violent, de sigur, căci așa era firesc—față de insulte și calomnii odioase.

De ce n'au fost și acum prudenți confracții de la «Luceafărul»? Cuvine-se a lua două atitudini într-o singură chestie, asupra căreia ai ocolit să te pronunți la vreme și în fond? Este faptă dreaptă aceasta?

Eu cred că *nu* și am convingerea că toți cetitorii ardeleni, cari văd unde e judecata dreaptă și unde patima, vor fi de aceeași părere.

Iar schimbătorii confracții de la «Luceafărul» vor regreta că au părăsit, în așa fel bizantin, atitudinea lor prudentă de pînă acum, în chestia deschisă de d. Vlahuță și de Cioflec și închisă de noi cari «*nu* putem aproba» ceia ce nu este drept și sincer și cari, ca revistă cu totul independentă de interese personale, susținută numai prin jertfele noastre, nu ne temem a mărturisi adevărul oricînd, oriunde și ori cui — aceasta fiind unica noastră mîndrie, neînțeleasă, firește, de oamenii «prudenți.»

I. SCURTU.

CĂTREN

*Mor iluziile toate,
Cad cu cît te faci măr om :
Precum cad roadele coapte
Scuturate dintr'un pom.*

OMUL DIN LUNĂ

*Privesc o semuire de om în discul lunii,
Un chip bizar ce râde, privind de sus pământul,
Un râs amar și straniu ce 'l aū numai nebunii,
Și morțū, cînd pe buze li-a 'ncremenit cuvîntul.*

*E-un om cu bună seamă, e-un cap de om, — o mască,
Dar după ironia acestei măști s'ascunde
Cea mai cumplită moarte ce-a fost să'mpărăfească;
Și totuși chipul ăsta îl știu de nu știu unde...*

*L'am mai văzut de sigur de mult, dar poate anii
Și-aū zugrăvit sarcasmul pe marea lui durere
Și tot ce-a ars întrînsul s'a stîns azi ca vulcanii,
Ce rîd în discul lunii cu-albastrele cratere.*

*L'am mai văzut de sigur, și 'l știu,—dar tu iubită
Ce te-ai deprîns să judeci cumînții și nebunii,
Cînd stai privind pe geamuri cu fața liniștită
Cunoști tu cine-î omul ce rîde 'n discursul lunii?*

D. ANGHEL

BCU Cluj — Central University Library Cluj

SONET

*Gemea adînc poporul în noaptea desperării,
Cerșînd cu ochi sălbateci o rază de 'ndurare
Căci îl zdrobia povara robiei seculare.
— Dar cine să'l întorcă din căile pierzării !..*

*Un semn : și răzvrătirea s'a stîns fulgerătoare.
— Așa cum se frămîntă adîncurile mării
Cînd scapă uraganul din largurile zării,
Stîrnînd spre ceruri trombe de ape plutoare :*

*Tot ast-fel se ridică spre steaua libertății
Cel ce stătuse 'n lanțul cumplit al suferinții.
Și tremurînd și-așteaptă tiranii ceasul plății !*

*Atît a fost : o clipă de scăpărare-a minții :
Și 'nvînsul cade iarăși în lumea nedreptății !..
— Din cînd în cînd copii vor răzbuna părinții !*

C. FLOREA.

TURNUL FOAMEI

(LEGENDĂ BOEMĂ)

I.

Ai fost odată bune vremi străvechi,
 Cînd vinul spumega în cupe grele,
 Cînd prin lumina'ngustelor zăbrele
 Crai mulți zăreai săltînd părechî, părechî
 Cu mîndre fete 'n hora fermecată...
 Ah, bune vremi străvechi ce-ați fost odată !..

Pe-atunci ștejarî întregî în vetre-ardeaî
 Și geaba vișor șuera 'n ferestre,
 Căci l'amuțeaî lăutele măiestre
 Și cîntăreî ce lupte povesteau.
 Atunci zburaî prin sălile boltite
 Voiosul rîs și glumele 'ntețite.

Dar tot atunci trăia ș'un neam de oameni
 Ce nu știa de-a clipei bucurie,
 Din greu muncind supt veșnica robie,
 Cu via'n jug putînd doar să-i asameni...
 Și mulți erau, dar proști... și din născare
 Ursite slugi erau la tot ce-î mare !..

Și de pornea din ei să măi răsarî
 Vre-un învățat cercînd să-î măi deștepte,
 Tîrît era pe-ale Dreptății trepte
 Și putrezea'n vre-o temniță murdară,
 Primindu-și, vai, sortita lui răsplată...
 Ah, bune vremi străvechi ce-ați fost odată !..

II.

Pe-astfel de vremi, ne spun moșnegi cărunți,
 Intr'o cetate'n depărtări vestită
 Trăia un om ce-atras fu de-o ispită:
 Să descreeșcă semenilor frunți
 Și să le-arate-ale nădejdei clipe,
 Spre traiu măi bun cercînd să-î înfiripe.

Atît dori și fostu-i-a de-ajuns i...
 Căci l'au purtat pe ulite'n cătușe
 Și casa-î fu jărătic și cenușe

Și de ocări și vîrf de lăncă împuns,
In negrul turn ce-al Foamei poartă nume,
Trezitu-s-a de-apururi scos din lume.

S'aci zăcea, de gemete și chinuri
Inconjurat și nu grăia nimica
Și'n al lui piept nu se zbătea nici frica,
Nici jalea 'ntretăiată de suspinuri,
Ci doar pe chip răbdarea-î se'mpietrise
Și dulci priviri supt pleoape mari, deschise.

S'asa stătea de lună vîrît în fiară,
Și cînd sosi Crăciunul, ziua sfîntă,
Zi, cînd plăcerea totul înveștmîntă,
Gînditu-s'ău și la'nchisoarea-amară....
— Ce dar doriți, ființe păcătoase?
I-ău întrebat cu rînjete hidoase.

— Mîncare!..-ău spus cei mulți. — Pe-ai noștri prunci
Să-î revedem!... cîți-va puțină grăiră.
Și iat'acum toți paznicii s'opriră
Și ling'acel și i-ău grăit atunci:
— Tu, vizitor, ce-ai dat prostimii minie,
Ce dar voești să-ți punem azi nămie? —

Ci el, zîmbind: — De mil'aveți și voi
Și de simțiți o clipă bunătate,
Să-mă dați, vă rog, pentru durere un frate:
Cu strune patru o vioară vro!.. —
Uimiți cei gîzi din umeri clătinară:
— Ți se va da!.. și 'ncet se depărtară.

Și nu trecut-a mult și 'n noapte, iată,
Cînd gemetul în temniș'amușit-a,
Cînd chin și jale somnul potolit-a,
Sună o doină dureroasă, 'nceată....
S'asa de blînd se risipea prin noapte,
C'ăi fi crezut că's îngerești doar șoapte...

Se deșteptă din somn atunci norodul
Și ascultă cea doină 'n grea tăcere.
— Vai, bietu'nchis, își cînt'a lui durere!..
— Ce biet mojić își spune-acum prohodul?...
Ziceaău cei Crai, glumind la masa'ntinsă,
Și mila'n piept ei n'o simțeaău aprinsă.

S'asa mereu, în multe nopți pe rînd,
Suna cea doină blîndă și duioasă
Și sta norodu'n jalea lui sfioasă
Și gîzî chiar se pomeneau plîngînd
Și doar cîț Crai își petreceau'nainte
Ș'al vieții grei nici le trecea prin minte.

Dar se sfîrși și chinul mult amar,
Căci într'o zi l'au scos de dimineață
Pe biețu'nchis și dusu-l-au în piață
Și el pășea cu pas ușor și rar
Și liniștit ducea la subțioară
Pe-un frate de dureri : a lui vioară !.

Și se rugă să mă doineasc'odată
Nainte de-a muri și-l învoiră
S'asa cîntă că toți se pomeniră
Jelînd din grei, ca'n viață niciodată !..
Și numai Craiî geana și'n cruntară :
— De-ajuns !.. și'n clipă gîzî-l încheștară....

III.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Trecut-au ani, dar pe la miez de noapte
Acelaș cînt doinea din turn și jalnic
Acum rîzbea chiar prin palatul falnic
Și tresărea cîț Crai și de-a lui șoapte
Simțeau acum și jale și cîntă
Ș'amar gemeau, cuprinși de pocîință...

Și daruri dau la sfînta mănăstire
Și mulți săraci cercau să miluească, —
Zădarnic tot : prin noapte să jelească
Pornea din turn vrăjit'aceu doinire
Și pîn'la Crai ea străbătea de-a dreptul
Și'n greul chin le frămînta lor pieptul...

Și s'au pierdut, ș'au pribegit atunci
Toți Craiî-acei și mindrele palate
Zac azi în jur pustii și dărîmate
Și n'au rămas din Crai nici prunc de prunc !..
Dar Turnul Foamei stă ș'acum și șoapte
Doinesc din el duios în miez de noapte...

Și'ți spun mereu de bune vremi străvechi,
 Când vinul spumega în cupe grele,
 Când prin lumina'ngustelor zăbrele
 Crai mulți zăreai săltînd părechî, părechî
 Cu mîndre țete 'n hora fermecatâ....
 Ah, bune vremi străvechi ce-ai fost odată !..

I. M. MARINESCU.

Notă. Legenda aceasta mi-a povestit-o un ghid care m'a condus la așa zisul «Turn al Foamei» din Praga. Aci a zăcut două-zeci de ani un anume Dalibor, pedepsit pentru încercările lui de liberare a poporului. După acești două-zeci de ani a fost executat și în amintirea întîmplărilor lui s'a numit și turnul acela cu numele lui. Despre această legendă am mai citit și un roman fantastic: *Der Spuk von Daliborka, de Helfenstein* și cu aceste date am compus legenda de față.

I. M. M.

CRONICA

I. Stirî culturale și artistice.

Un bun început a făcut secția literară a «Asociațiunii pentru cultura și literatura poporului român» din regatul ungar, răsplătînd cu cîte un premiu de 300 coroane cunoscutele volume de povestiri ale d-lor Z. Bîrsan și I. Agîrbiceanu, cei mai buni prozatori tineri ai Ardealului.

*

Ziarele ardelenene se plîng că un ordin ministerial a oprit reprezentatiile abia inaugurate de trupa d-lui Zaharia Bîrsan. Neobositul artist a plecat însuși la Budapesta, să dovedească ministrului de interne îndreptățirea de-a juca piese de teatru, cu totul inofensive politicește, în țara al cărei cetățean este. Credem că se va și face dreptate d-lui Bîrsan care s-a ferit a se abate în vr'un chip de la programul său sincer artistic și pur cultural.

II. Cărți.

Lucrarea d-lui G. D. Creangă, doctor în economia politică de la Universitatea din Berlin, despre «*Proprietatea rurală în România*» (București, C. Göbl, 1908, pg. 150 în format mare, de caet; prețul 8 lei), cuprinde un material statistic foarte bogat, grupat și studiat cu răbdarea și obiectivitatea cercetătorului științific. În «precuvîntare» autorul spune că datele sale statistice și le-a cules în anii 1903 și 1904, le-a dat la tipar în cursul anului 1906 și «întreaga lucrare era deja tipărită, cînd au izbucnit revoltele țărănești».

Tot acolo, d. Creangă mărturisește că poate nicăeri terenul pentru insti-

gații nu putea fi mai prielnic decât în România, unde țărani se află într-o stare atât de mizerabilă, unde în schimb cei mai mulți arendași, persoane intermediare, s-au transformat în adevărați cămătari, spre a specula nevoile țărănilor supt masca învoelilor agricole, și unde proprietarii sînt absolut dezinteresați de pămîntul lor, pe care, în loc de a-l îmbunătăți, îl lasă pradă speculațiunii uzurare». Studiile d-lui Creangă vor preocupa, desigur, pe specialiștii teoretici și practici și aceștia vor arăta cit au putut folosi din ele pentru soluțiile radicale ale chestiunii agrare care multă vreme va alcătui cea mai însemnată problemă a oamenilor de stat romîni.

*

A ieșit și în volum drama d-lui I. G. Miclescu, «Mamă» (București, C. Göbl, 1907; prețul 2 lei 50 b.).

*

Aceia cari se interesează de școala romînească vor citi cu multă mulțămire sufletească «Anuarul» pe 1906—1907 al liceului «Traian» din Turnu Severin (Tip. Emil I. Knoll, Turnu-Severin, 1907; pg. 37 în 8°). Supt conducerea d-lui D. Horvat, noul director, excelentul liceu organizat militărește a continuat să facă progresele cele mai frumoase în educația morală și națională a elevilor, precum și în instrucția lor. Din 403 elevi au fost promovați 231, corijenți 31, repetenți 53, retrași 26; eliminați 2. Profesorii au legături părintești cu elevii, îndrumîndu-i și supraveghindu-i în viața lor extra-școlară. Societatea de lectură a elevilor este foarte activă. Biblioteca liceului are 4800 de volume (în 1900 avea 3358 de vol.); elevilor li se dau cărți potrivite cu nivelul lor intelectual; lectura cărților literare romînești se cultivă în deosebire. Sînt laudabile și rezultatele corespondenței interșcolare cu elevii școalelor romînești din afară de regat. Anuarul constată că elevii «își scriu din ce în ce cu mai mult drag, că între ei se țes legături de prietenie frățească și corespondența nu se întrerupe la terminarea cursurilor secundare». Un fond de peste 2000 lei s'a strîns pentru înlesnirea scopurilor corespondenței, prin acordarea unor burse de vacanță celor mai harnici corespondenți. Scoatem la iveală, cu plăcere, și educația religioasă îngrijită care se dă elevilor. Merită a fi citită cu luare aminte, mai ales de către tineri, introducerea Anuarului, unde d. D. Horvat vorbește cu înțelepciune și duioșie sufletească despre legăturile între «Bătrîni și tineri» la noi, despre unele păcate sociale și individuale ale noastre, printre care osîndește mai ales «buruiana ambiției excesive», de care sufăr tineri și bătrîni la fel. Harnicul dascăl își încheie reflexiunile prin credința dreaptă că o luptă vrăjmașească poate să existe «numai între tinerii îmbătrîniți înaintea de vreme și între bătrîni sterpi», căci «cine trăiește pentru binele obștească, acela n'are vreme să se cîntărească pe sine», ci «își cîntărește tovarășii de muncă»; «se poate deci să existe pace și armonie», «numai să înfrinăm și să biruim neșăiosul ei.» Multe pot învăța din puținele pagini ale d-lui Horvat și bătrîni și tineri deprinși să se închine nu idealurilor pure și impersonale, ci idealurilor cultului de sine însuși.

În anuarul pe 1906—1907 al școlii de fete întemeiată de «Asociațiunea» culturală ardeleană în Sibiu, aflăm știri bune despre educația românească modernă ce se dă elevelor și un studiu, bogat în idei sănătoase despre «importanța educației fizice», datorit d-lui Victor Păcală.

*

În editura populară «Minerva» a apărut vol. I. din scrierile admirabile ale d-lui I. Slavici, cuprinzând nuvelele: Popa Tanda, Scormon, La Crucea din Sat, Gura Satului, Budulea Taichii și Vecinii I și II; prețul e numai 1 leu 50 b. Iubitul povestitor merită recunoștința cetitorilor români de pretutindenea, pentru-că a înlesnit harnicei editurii popularizarea scrierilor sale, care de zeci de ani alcătuiesc o carte fundamentală pentru educația literară românească.

*

D-l C. Sandu, diplomat al școlii centrale de agricultură de la Herăstrău și al înaltei școli de agricultură din Berlin, conferențiar la ferma model «Laza»,— și pentru noi scriitorul C. Sandu-Aldea și-a adunat într'un volum, editat chiar acum de «Minerva», studiile despre «Selecțiunea metodică a cerealelor și bazele științifice ale selecțiunii» (pg. 177 în 8°). Este o carte remarcabilă prin bibliografia întinsă, conștiincios întrebuințată, prin competența autorului și prin precisiunea și limpezimea expunerii care trădează pe scriitorul de vocație.

*

Editura L. Alcalay aduce un serviciu popularizării scriitorilor noștri de seamă, tipărend în «Bibliotecă pentru toți» (n-rele 272-274) poetica «Românie pitorească» a d-lui Al. Vlațuță. Păcat numai că multe din ilustrațiile, care împodobesc volumul, sînt prea șterse și nu-și ajung scopul de-a completa descrierile maestrului.

*

Rumänen und Aromunen in Bulgarien de prof. dr. G. Weigand, Leipzig 1907 pag. XIII+104.

Acesta-i titlul unei foarte interesante lucrări despre Români din Bulgaria datorită neobositului cercetător al dialectelor române, prof. Weigand. Lucrarea este împărțită în cinci capitole, în cari ni se arată (cap. I) călătoria prin Bulgaria, ni se vorbește (cap. II) despre emigrările Românilor în principatul vecin, cele mai multe recente (sec. XIX), iar în cap. III, cel mai important poate din întreaga lucrare, se tratează numirile vechi de localități, de origine română antedialectală, din jurul Sofiei, în vechia regiune romană *Dacia Mediteranea*; cu acest prilej se atinge mult dezbătuta chestiune a originii limbei și naționalității române, care după d. W. ș-ar fi luat naștere tocmai în această regiune.

În cap. IV se ocupă cu Arominii aflători în Bulgaria, cu numărul și întinderea lor, ni se dau interesante știri despre traiul Grămuștenilor, portul și felul ocupațiunii lor, probe despre dialectul grămuștenesc, gopeșenesc, — cîntece deja publicate, dar interesante prin felul de pronunțare, —

un mic glosar al cuvintelor aromine; lucrarea se încheie cu cap. V, în care se tratează limba română în comunitățile romine așezate de-alungul Dunării.

Lucrarea merită să fie în mîna oricărui Român, care se interesează de trecutul, prezentul și viitorul neamului său. Ps.

III. Reviste.

În «Floarea darurilor», nr. 15, d. N. Iorga se ocupă de publicațiile Casei Bisericii asupra mănăstirilor. Bune traduceri în versuri ne dau d-na Elena Farago (Guyau), d. M. Petrov (A. de Vigny) și d. I. U. Soricu (Vörösmarty). Se continuă traducerea descrierii franțuzești a lui Alecu Russo despre Iași, în 1840. D. N. Iorga descrie o călătorie a d-sale la Bîrnova. O poveste, cîntece populare și cugetări anonime completează numărul.

*

Primum cu bucurie întiul număr din *Muscelul*, «publicație bilunară, supț direcțiunea unui comitet», și-î urăm sincer un traî însutit mai lung de cît o vilegiatură în frumosul Cîmpu-lung. Numărul acesta e bine alcătuit și variat.

D. I. Boteni, care iscălește, cu nume său inițiale, cele mai multe bucăți, și d. D. Nanu, care are o poezie, sînt garanție bună pentru îngrijirea literară a revistei ce nu vrea să aibă de cît «un interes mai mult local».

*

Supt direcția d-lui N. G. Moroianu a început să apară, ca organ oficial al Ministerului de domenii, «Foaia de informațiuni comerciale și rapoarte consulare» (Serie nouă, N-r., 1 Iulie, pg. 44 în 8° mare), cuprinzînd un articol al directorului despre «Instituția atașatilor comerciali» care ar trebui adoptată și de statul romîn, precum și o informație specială foarte bogată.

IV. Ziare.

În R.-Vilcea apare de la 1 Iulie o bună revistă politică, naționalistă, în genul «Neamului Romînesc»; director e d. A. D. Livezeanu, titlul «Domnia Legilor». O recomandăm călduros, pentru scopul romînesc ce urmărește directorul ei însuflețit spre o activitate desinteresată în viața noastră publică.

*

După ziarul «Tribuna» din Arad, «Conservatorul» și «Epoca» publică un articol interesant al bătrînului scriitor ardelean Petre-Petrescu (pseudonim: Ilie Marin) care povestește o vizită a sa la d. I. L. Caragiale în Berlin și face o schiță reușită a marelui scriitor în intimitatea cabinetului său de lucru.

Sc.

Cărti

apărute în editura Institutului de arte grafice „Minerva“

Bulevardul Academiei, 3. — Edgar Quinet, 4.

AUTORII CLASICI

	L. B.		L. B.
ALECSANDRI V. — Poesii	1.50	EMINESCU M. — Poesii postume	1.50
— Teatru, vol. I	1.50	— Scrieri politice și literare	2.—
— Teatru, » II	1.50	— Literatură populară	1.50
— Teatru, » III	1.50	FILIMON N. — Ciocoi vechi și noi	1.50
— Proză	1.50	ISPIRESCU P. — Legendele său basmele Românilor	1.50
ALECSANDRESCU GR. — Versuri și proză	1.25	NEGRUZZI C. — Proză	1.50
BĂLCESCU N. — Istoria Românilor supt Mihai-Viteazul	1.50	ODOBESCU AL. — Vol. I. Opere complete	1.50
BOLINTINEANU D. — Poesii	1.50	PANN ANTON. — Opere complete	1.50
CREANGĂ I. — Opere complete.	1.50		
EMINESCU M. — Geniu pustiu	2.—		

NB. — Toate aceste scrieri — exceptînd „Poesii Postume“ și „Geniu Pustiu“, de Eminescu, — se găsesc în ediții de lux . . . à Lei 5.— vol.

AUTORII CONTIMPORANI

	L. B.		L. B.
ALDEA-SANDU C. — In urma plugului	1.50	HODOȘ CONSTANȚA. — Frumos.	1.50
— Drum și popas	1.25	IORGA N. — Cuvinte adevărate.	2.50
BÎRSAN Z. — Visuri de noroc	2.—	— Drumuri și orașe din România	2.50
BELDICEANU N. N. — Chipuri de la mahala	1.50	— Sate și mănăstiri din România	2.50
BOUREANU EUG. — Povestiri din copilărie	1.50	— Pe drumuri depărtate	1.50
COȘBUC G. — Valuri alinate, poezii traduse din Carmen Sylva	1.50	— Neamul românesc în Bucovina	2.50
CHENDI IL. — Preludii	2.50	— Neamul românesc în Ardeal și țara ungurească, 2 volume à	2.50
— Foiletoane	2.50	— Gînduri și sfaturi ale unui om ca oricare altul	1.50
— Fragmente	2.50	— Ștefan-cel-Mare și Mihai-Viteazul	— 50
CUNȚAN MARIA. — Poesii	1.25	— Istoria Românilor în chipuri și icoane	2.50
DELATISMANA CORN. IOANA. — 100 basme pentru copii	2.50	IOSIF St. O. — Din zile mari	2.—
EMILGAR-GĂRLEANU. — Bătrîni și tineri	1.50	— Credințe	1.50
FLAMMARION C. — Tainele cerului (tr. d. H. G. Lecca)	1.50	LECCA G. H. — Poesii	1.50
GENLIS D-NA (de). — Povestiri morale pentru tinerime	1.50	LIVESCU FLOREA MARIN. — Nu se cuvine!	1.50
GORUN ION. — Taina a șasea	1.50	MANOLACHE-HOLDA I. — Fețe	1.50
GRIGOROVITZA EM. — Chipuri și graiuri din Bucovina.	2.50		

	L. B.
PAPAHAGI N. și JULES BRUN .	
Moșneagul de la munte	1.50
PAUL AUGUSTIN. — Între Someș și Prut	1.50
PETRESCU-PETRA N. — Ilie Marin	1.50
POP VASILE. — Ris și plîns	1.50
— Domnița Viorica	2.—
POPOVICI C. AUREL. — Vorbe înțelepte	1.50
ROSETTI R. D. (Max). — Între Capșa și Palat	2.—
Rutenisarea Bucovinei	3.50
SADOVEANU M. — Povestiri	1.50
— Crișma lui moș-Precu	2.—
— Dureri înăbușite	2.—

	L. B.
SADOVEANU M. — Soimii	1.50
— Povestiri din război	2.—
— Floare-Oflită (roman)	2.—
— Amintirile căprarului Gheorghită	2.—
SCROB C. — Rouă și brumă	1.50
SCURTU AUREL. — Călăuza sta- țiunilor Balneare și Climate- rice din România	2.50
SLAVICI I. — Vatra părăsită	2.—
— Din bătrîni	2.50
TEODORU A. GH. — Din viața marinarului	1.50
VOINȘTEȘTE-BRĂTESCU I. — Nuvele și schițe	1.50

BIBLIOTECA POPULARA „MINERVA”

No.		L. B.
1—3.	Istoria populară a Romînilor45
»	4. Cîntarea Romîniei15
»	5. Istoria populară a li- teraturii Romîne15
»	6. Revoluția lui Tudor Vladimirescu15
»	7. Perderea Basarabiei15
»	8. Unirea Principatelor15
»	9. Mihail Cogălniceanu15
»	10. Vasile Alecsandri15
»	11. Stefan-cel-Mare15
»	12-13. Istoria lui Mihail Vi- teazul, de N. IORGA25

No.		L. B.
14.	Revoluția lui Horia15
»	15. Răpirea Bucovinei15
»	16. Cum să ne creștem copii15
»	17. Păstrarea sănătății15
»	18. Ce să citim?15
»	19. 10 Mai15
»	20-22. Războiul pentru nea- tîrnare45
»	23. Viața și faptele Mitro- politului Moldovei Veniamin Costăchi15
»	24. Aritmetică15
»	25. Femeia în revoluția din Rusia de E. Arbore-Ralli15

BIBLIOTECA MUSICALĂ ≡ „LIRA ROMÂNĂ”

Conținînd cele mai frumoase romănte și cîntece
≡≡≡ naționale romîne pentru voce și piano ≡≡≡

NUMERELE APARUTE :

1. Deșteaptă-te Române. Cîntec pa-
triotic.	11. Cucuruz cu frunza'n sus. Cîntec
popular.
2. Luna doarme. Romăntă populară.	12. Fetița din ațel sat... Arie din
Transilvania.
3. Aoleu! Arie populară.	13. Popa zice că nu bea. Arie popular.
4. Suspine crude. Romăntă populară.	14. Inimioara mea. Arie populară.
5. Cît te-am inbit. Romănt. popular.	15. Am un leu și vreau să-l bea.
Cîntec popular.
6. Călugărul. Melodie populară.	16. Pasăre galbenă'n cioc. Cînt. pop
7. Pentru tine Jano. Cîntec popular.	17. Imnul Regal Român de Hübsch.
8. Două fete spală lînă. Arie popul.	18. Cîntecul Gîntei Latine.
9. Ce te legeni codrurile? Romăntă.	
10. Steluța. Romăntă.	

Prețul unui Ex. 20 bani.

**De vânzare la toate librăriile din țară și la Institut. de arte graf.
și edit. „MINERVA”, București, B-dul Acad., 3.—Edgar Quinet, 4.**